

کتابخانه امام حسین علیه السلام

علی فضیله شمیری | ترجمه: مهدی کرمانی

مُتَنَبِّی (شاعر و ادیب بزرگ عرب در قرن چهارم هجری) گوید: «مطمئن‌ترین جا در دنیا، زین اسب باد پاست؛ و بهترین هم‌نشین در هر زمان، کتاب است» بسیاری از دیدارهای علمی و ادبی، برای بازدیدکننده چندان فایده و فکری و عملی ندارد؛ اما بازدید از یک مجموعه بزرگ علمی - عقیدتی به راستی به تلاش وسیع و همه‌جانبه‌ای نیاز دارد تا حق آن به بهترین شکل ادا شود.

بازدید ما از کتابخانه حرم مقدس امام حسین علیه السلام بی مقدمه و سرزده صورت گرفت. با این همه، مطالب آموزنده و مفید فراوان در این گزارش برای خواننده وجود دارد. این دیدار علمی، در واقع از خلال گفت و گو با مسئول بخش روابط عمومی و فرهنگی کتابخانه یعنی «سید میسر حکیم» صورت می گیرد..

س: این کتابخانه کی تأسیس شده است؟

ج: سال ۱۱۳۱ ه.ق.

س: کتاب‌های قدیمی چگونه به این کتابخانه راه یافته است؟

ج: کتاب‌های مخزن کتابخانه، در گذشته معمولاً توسط حکام و سلاطین که از حرم دیدن می کردند و نیز نویسندگانی که درباره سیدالشهداء می نوشتند، فراهم می آمده است.

س: آن کتاب‌ها هم اکنون موجود است؟

ج: تعدادی از آنها، بله.

س: بر سر کتاب‌های دیگر چه آمده است؟

ج: نظام گذشته، بدون اذن شرعی، در کتابخانه و کتاب‌ها تصرف می کرد و به وقف بودن آنها توجه نداشت. تعدادی از کتاب‌ها به این و آن اهدا شده؛ شماری را سوزانده‌اند و بعضی هم به سرقت رفته است. نسخه‌های خطی که طبیعتاً قیمت هنگفتی داشته، به بیرون از عراق منتقل می شده و به فروش می رسیده است.

س: پس از سقوط صدام، کتابخانه چگونه بازگشایی شد؟

ج: پس از آن که شیخ عبدالمهدی کربلایی حرم مطهر را به طور کامل در اختیار گرفت، درب کتابخانه گشوده شد؛ سالنی بزرگ آکنده از خاک و آلودگی و میز و صندلی‌های پراکنده و حدود سه هزار جلد کتاب.

پس از آن که شیخ عبدالمهدی کربلایی حرم مطهر را به طور کامل در اختیار گرفت، درب کتابخانه گشوده شد؛ سالنی بزرگ آکنده از خاک و آلودگی و میز و صندلی‌های پراکنده و حدود سه هزار جلد کتاب. در کتابخانه، شناسنامه و کارت شناسایی شماری از زائران حسینی را پیدا کردیم که نشان می‌داد حکومت وقت، آنها را در این مکان زندانی و شکنجه می‌کرده است.

در کتابخانه، شناسنامه و کارت شناسایی شماری از زائران حسینی را پیدا کردیم که نشان می‌داد حکومت وقت، آنها را در این مکان زندانی و شکنجه می‌کرده است. به دستور شیخ عبدالمهدی کربلایی وضع کتابخانه از آن آشفتگی و نابسامانی بیرون آمد و به این صورت زیبا و شکیل که می‌بینید، تبدیل شد که نگاه هر بیننده‌ای را جلب می‌کند.

س: تهیه این همه کتاب‌های جدید و چشم‌گیر که قفسه‌ها را پر کرده است، به چه شکل بوده؟

ج: کتاب‌ها توسط مسئول خرید کتب، یعنی شیخ علی فتلاوی از نمایشگاه‌های داخل و خارج عراق تهیه شده است.

س: هزینه خرید کتاب‌ها از کجاست؟

ج: از ندورات و هدایای مردم که در ضریح مطهر انداخته شده است.

س: در ضریح مطهر در چه زمانی باز می‌شود؟

ج: معمولاً ماهی یک بار، با حضور تولیت، یعنی شیخ مهدی کربلایی و معاون ایشان سید افضل شامی و اعضا و مسئولان بخش‌های مختلف، و حضور یکی از قضات کربلا و نماینده رئیس پلیس و حفاظت و استاندار، در ضریح‌ها گشوده می‌شود و عده‌ای دیگر به شمارش و جداسازی و تفکیک پول‌ها می‌پردازند و دست آخر، یک‌جا در اختیار بخش امور مالی حرم حسینی قرار می‌گیرد و امور مالی آنها را بین قسمت‌های مختلف، که کتابخانه هم یکی از آنهاست، تقسیم می‌کند. شماری از کتاب‌ها نیز اهدایی مؤلفان و کتابخانه‌داران عراق و خارج از عراق است.

س: کتابخانه شما چه اهدافی را دنبال می‌کند؟

ج: هدف اساسی آن، ارتقای سطح علمی و فرهنگی شهر کربلا و ارائه خدمات به محققان و مؤلفان و همه علاقه‌مندان به کتاب و کتاب‌خوانی است.

س: خدماتی که اکنون ارائه می‌دهید، چیست؟

ج: ایجاد فضای مناسب در کتابخانه تا استفاده کنندگان، از جهت روشنایی و تهویه و سکوت و مانند آن دچار مشکل نشوند. همچنین برای دسترسی محققان به منابع گوناگون، کتاب‌های مرجع و پرمراجعه را تهیه کرده و به کتاب‌های قبلی افزوده‌ایم. کار استنساخ بعضی صفحات کتاب‌ها نیز در این جا صورت می‌گیرد.

س: کتابخانه تابع بخش و نهاد خاصی است یا مستقل عمل می‌کند؟

ج: شعبه‌ای است تابع بخش «امور فکری و فرهنگی» دبیرخانه حرم مطهر.

س: هزینه‌های شما چگونه تأمین می‌شود؟

ج: حقوق کارکنان و مخارج کتابخانه را «امور مالی» حرم بر عهده دارد.

س: تاکنون چه کارهای مهمی را انجام داده‌اید؟

ج: یک بخش جدید به قسمت «امور فکری و فرهنگی» افزوده‌ایم که کادری مجرب و متخصص در آن مشغول به کارند.

س: قسمت «امور فکری و فرهنگی» دارای چه بخش‌هایی

است؟

ج: بخش کتابخانه؛ بخش الکترونیک؛ بخش پژوهش؛ بخش درس و مباحثه؛ بخش فعالیت‌های فرهنگی؛ بخش اداری؛ بخش نسخه‌های خطی.

س: از تعداد کتاب‌های این کتابخانه و موضوع‌بندی آنها

بگویید.

ج: بیش از ۱۶۰۰۰ عنوان کتاب در این جا وجود دارد با این موضوعات:

قرآن کریم (تفسیر و علوم قرآن)؛ سیره پیامبر و اهل بیت؛ حدیث؛ فقه و اصول؛ کلام و عقاید، و پاسخ‌گویی به شبهات؛ علم رجال و شخصیت‌شناسی؛ تاریخ؛ فلسفه، عرفان و منطق؛ لغت و ادبیات و نحو؛ علوم دانستی‌های عمومی همچون: اقتصاد، سیاست، جامعه‌شناسی و قانون؛ مجلات و فصل‌نامه‌ها.

در کتابخانه بخش ویژه‌ای نیز وجود دارد شامل کتاب‌هایی که درباره امام حسین علیه السلام و واقعه عاشورا و حماسه‌سازان آن به صورت نثر یا نظم به نگارش درآمده یا به جغرافیا و تاریخ شهر کربلا می‌پردازد.

معمولاً ماهی یک بار، با حضور تولیت حرم مطهر، یعنی شیخ مهدی کربلایی و معاون ایشان سید افضل شامی و اعضا و مسئولان بخش‌های مختلف، و حضور یکی از قضات کربلا و نماینده رئیس پلیس و حفاظت و استانداری، در ضریح‌ها گشوده می‌شود و عده‌ای دیگر به شمارش و جداسازی و تفکیک پول‌ها می‌پردازند و دست آخر، یک‌جا در اختیار بخش امور مالی حرم حسینی قرار می‌گیرد و امور مالی آنها را بین قسمت‌های مختلف، که کتابخانه هم یکی از آنهاست، تقسیم می‌کند.

س: کارکنان کتابخانه چند نفرند؟

ج: تقریباً چهل نفر زن و مرد.

س: روزانه، چند نفر مراجعه کننده دارید؟

ج: در حدود ۱۸۰ نفر که اکثر آنها طلبه و دانشجو هستند.

س: مراجعه کنندگان، فقط از مسلمانانند؟

ج: هر کس می تواند به این کتابخانه وارد شود و از خدمات آن استفاده کند. بسیاری از غیرمسلمان ها از ملیت های مختلف به این جا می آیند و از بنای باشکوه و زیبای کتابخانه دیدن می کنند. برخورد ما با آنها بسیار محترمانه است و هر خدمتی بتوانیم برای شان انجام می دهیم و این را وظیفه دینی خود می دانیم و نظر مدیریت حرم نیز همین روش پسندیده و اسلامی است.

س: کتابها به امانت هم داده می شود؟

ج: خیر، به دو دلیل تاکنون این برنامه را نداشته ایم: اولاً همه کتابها، نسخه های اضافی برای امانت سپاری ندارند؛ ثانیاً در طرح توسعه کتابخانه، می خواهیم طبقه دومی برای کتابخانه بازگشایی کنیم که طبقه اول مخصوص مطالعه و طبقه دوم مخزن کتابها باشد. در این صورت، امانت دادن کتابها طبق ضوابطی ممکن خواهد شد.

س: آیا کمک های مالی مؤسسات و گروهها به کتابخانه را می پذیرید؟

ج: هر کس، هر مؤسسه و جمعیتی بخواهد به این کتابخانه که جزئی از حرم مطهر امام حسین علیه السلام است کمک مالی بکند، ما می پذیریم؛ یعنی بخش هدایا و نذورات و موقوفات، این کمکها را تحویل می گیرد و برای کتابخانه هزینه می کند.

س: مشکلات شما چیست؟

ج: این جا در کار ما مانع و مشکلی وجود ندارد.

س: برای فروش هم کتاب دارید؟

ج: خیر. کتابهای کتابخانه فقط برای مطالعه است.

س: گفت و گوی خوب و فرح بخشی بود. در آخر، حرفی و سخنی اگر هست، بفرمایید.

ج: دنیا جای ماندن نیست؛ همه ما روزی بانگ رحیل می شنویم و راهی خواهیم شد. مهم این است که در هر موقعیت و مسئولیتی هستیم، به درستی انجام وظیفه کنیم. اگر در حرم امام حسین علیه السلام خدمت گزاریم، یک خدمتکار واقعی و مایه آبرو باشیم. خدای تعالی همه ما و شما را بیامرزد و مورد رحمت قرار دهد؛ والحمدلله رب العالمین.